

Plassengebied

deelgebied 2

Evenwicht in het plassengebied

Typering van het gebied: midden in de natuur

De Reeuwijkse Plassen is een uniek gebied. Een beschermd natuurgebied, ontstaan door turfwinning, met lange bebouwingslinten in het water. Een bijzonder gebied waar inwoners en bezoekers graag komen om te wandelen, te fietsen en te varen. Een recreatief gebied met een bovenregionale betekenis, mede door de ligging aan de A12.

In en rondom het plassengebied bevinden zich twee dorpen. Tussen de A12 en de Reeuwijkse Plassen ligt Reeuwijk-Brug: een dorp met zo'n 8300 inwoners. In het zuiden is het dorp verbonden met Gouda; in het noorden grenst het aan recreatiegebied De Reeuwijkse Hout. Reeuwijk-Brug is ontstaan langs de Breevaart en was vroeger een centrum voor de turfwinning.

Op een dijk tussen de Reeuwijkse Plassen ligt ook het bijzondere dorp Sluipwijk. In Sluipwijk wonen 360 inwoners. Sluipwijk was ooit een gemeenschap van boeren, vissers en veenlieden. Door de eeuwenlange vervening is de grond om het dorp bijna helemaal verdwenen en zijn de huizen nu helemaal omgeven door water.

Elk gebied een eigen aanpak

plassen zijn ontstaan door turfwinning, met lange bebouwingslinten in het water

recreatief gebied met een bovenregionale betekenis

beschermd natuurgebied

twee dorpen in een groene omgeving

ZO WERKEN WE SAMEN AAN EEN EVENWICHTIG PLASSENGEBIED

1) Duurzaam landschap: een betere balans in natuur, recreatie en leefbaarheid

Het plasseengebied is bijzonder om te wonen én geliefd om te recreëren. Het is ook een kwetsbaar gebied met grote natuurwaarden, een slappe ondergrond en smalle wegen. De biodiversiteit en de leefkwaliteit in het plasseengebied staan onder druk, geven inwoners en organisaties aan. Ook de toenemende bebouwing en het verdwijnende zicht op de plassen vragen aandacht.

Het belang van het plasseengebied wordt de komende jaren steeds groter. Koele, waterrijke plekken met veel groen en bomen zijn goed voor het klimaat én voor onze gezondheid: ze slaan CO2 op, nodigen uit om in beweging te komen en gaan hitte- en wateroverlast tegen. We willen de bijzondere waarde van het plasseengebied daarom in stand houden én versterken. Daarbij is een goede balans nodig tussen natuur, recreatie, leefbaarheid en verkeer. Verschillende partijen in het gebied werken daar aan: via de Gebiedsaanpak Plasseengebied (uitvoering van de 'Visie Plasseengebied' die door een aantal partijen in het gebied samen is opgesteld).

Onderdeel van de aanpak is ook een visie op het verkeer in het plasseengebied. Daarbij denken we aan het verminderen van het autoverkeer van bezoekers ('autoluw'), het stimuleren van rustige recreatie (wandelen, fietsen, niet-gemotoriseerd varen) en het rijden met lichtere voertuigen (landbouw, pakketdiensten, bouwverkeer).

2) Gezonde dorpen: duurzaam, groen en goed wonen

We willen de dorpen in het plassegebied groener en duurzamer maken: de openbare ruimte, de tuinen, de gebouwen en het buitengebied. Daar hebben veel inwoners van Reeuwijk-Brug en Sluipwijk aandacht voor gevraagd en gaan we samen mee aan de slag. Dat betekent wel dat parkeren of verharding soms minder ruimte kunnen krijgen.

In en rondom het plassegebied is maar beperkt ruimte voor het toevoegen van nieuwe woningen of bedrijven. We gaan hier zorgvuldig om met de kansen die zich voordoen. Daarom willen we de zone langs de snelweg (Zoutman, Reeuwijkse Hout en Reeuwijkse Poort) beter benutten en het gebruik, de duurzaamheid én de uitstraling verbeteren.

3) Sterke samenleving: samenwerken aan een aantrekkelijk gebied

Rondom het plassegebied zijn veel verschillende partijen actief. Van recreatieve ondernemers tot Stichting VEEN, van Hoogheemraadschap tot Omgevingsdienst, van dorps-teams tot groenbeheerders. Die partijen lijken wel eens tegenstrijdige belangen te hebben. De één wil recreatie stimuleren, de ander natuur beschermen. Uiteindelijk staat de bijzondere waarde van het plassegebied voor iedereen voorop. De goede samenwerking tussen partijen in dit gebied bouwen we daarom verder uit en we trekken samen op. Samen maken we het plassegebied!

Het plassegebied heeft ook veel typen gebruikers met elk hun eigen wensen: recreanten uit de hele regio, bewoners, vissers, boeren, ondernemers. Bewustwording over het kwetsbare plassegebied verdient de aandacht. Het verhaal over dit gebied kunnen we niet vaak genoeg vertellen!

oud en jong

Goede voorzieningen/ ontmoetingsplek in het dorp voor jongeren en voor ouderen blijven belangrijk.

We willen de bewustwording bij inwoners en recreanten over het plassegebied versterken. Ook voor kinderen is dit leuk en belangrijk: onderwijs en vrije tijd in en rondom het water!

samenleven

Behoeftte vanuit inwoners: gemeente meer zichtbaar in het dorp.

Er zijn al verschillende initiatieven om de kwaliteit van het gebied te verbeteren, zoals de Zwerfafvalchallenge of een initiatief om pakketten centraal te laten bezorgen (ontlasten van de wegen). De gemeente wil dit soort initiatieven stimuleren en/of faciliteren.

veiligheid

In het plassegebied is meer aandacht nodig voor toezicht en handhaving (zwerfafval, verkeersgedrag, recreatie) en de bereikbaarheid van hulpdiensten op de smalle wegen (in combinatie met andere weggebruikers).

(Sociale) veiligheid Reeuwijkse Hout is een blijvend aandachtspunt.

participatie

Inzet op een goede samenwerking tussen alle gebiedspartijen in het plassegebied.

Continue samenwerking vanuit dorpsvisies met gemeente en andere partijen.

Gezonde dorpen

woningaanbod

Er is in dit gebied beperkt ruimte voor woningbouw. We gaan zorgvuldig om met de mogelijkheden die zich voordoen (woningbouw op de locatie Zoutman en enkele kleinere locaties, door sloop/nieuwbouw en transformatie).

Duurzaam en dorps bouwen is het uitgangspunt (de Reeuwijkse maat en schaal), met name voor jong en oud (bijvoorbeeld hofjeswoningen).

leefomgeving

Behoud en versterken van groen en water in en rondom de dorpen.

Beweging (rustige waterrecreatie, wandelen, fietsen) blijven stimuleren. Daarbij is aandacht voor een toegankelijke openbare ruimte.

In de Reeuwijkse Hout werken partijen samen aan het veilig en aantrekkelijk houden van het recreatiegebied.

voorzieningen

Winkels, sport, verenigingen, kerken, scholen, Huis van Alles en bibliotheek zijn belangrijk voor Reeuwijk-Brug en Sluipwijk: inzet is om ze te behouden en waar mogelijk versterken.

bedrijvigheid

Op de locatie Zoutman maken we ruimte voor kleinschalige, lokaal gebonden bedrijvigheid in combinatie met de ontwikkeling van woningen, verduurzaming en het opwekken van energie.

Leegstaande kantoorpanden (Reeuwijkse Poort) langs de snelweg lenen zich ook voor functies als: recreatie, vergaderen, flexibele werkplekken, hotel of eventueel wonen. Wel rekening houdend met de druk op het plassegebied.

mobiliteit

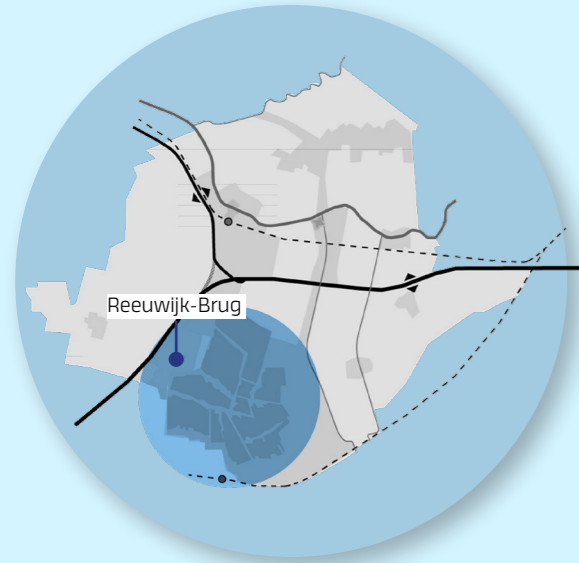
De ontwikkeling van de Bodegravenboog willen we aangrijpen voor het verbeteren van de fietsverbindingen in het gebied en langs de snelweg.

Inzet is het verminderen van autoverkeer op kwetsbare wegen in het plassegebied ('autoluw' voor bezoekers).

Wandel-, fiets-, vaarroutes: veilig en aantrekkelijk houden.

REEUWIJK-BRUG

Het dorp Reeuwijk-Brug ligt ingeklemd tussen de A12 en de Reeuwijkse Plassen en wordt doorsneden door de Breevaart. In het zuiden is het dorp vastgegroeid aan Gouda. Hier ligt ook bedrijventerrein Zoutman. De Reeuwijkse plassen zijn populair onder inwoners én bezoekers voor natuurbeleving en recreatie.

Het dorp is ontstaan langs de Breevaart, een middeleeuwse vaart, die van Gouda naar Bodegraven voerde. De aanleg van de tolweg tussen die twee plaatsen bracht de ontwikkeling van Reeuwijk-Brug goed op gang. Het dorp was lange tijd een belangrijk centrum voor de turfwinning.

Na de Tweede Wereldoorlog werd Reeuwijk-Brug verder uitgebreid. Eerst ten westen van de Breevaart; later ook aan de oostkant. De meeste huizen werden gebouwd tussen 1950 en 1970. Tegenwoordig telt Reeuwijk-Brug circa 8.500 inwoners.

Dorpsvisie Reeuwijk-Brug

Inwoners hebben de volgende wensen voor Reeuwijk-Brug:

Wonen

- Betaalbare woningen voor jong en oud met de 'Reeuwijkse maat': passend bij ons dorps karakter.
- Herinrichten van bedrijventerreinen (zoals Zoutman) en sportvelden naar woningen (voor uitbreiding van het dorp is geen ruimte).

Bedrijvigheid

- Geen grootschalige uitbreiding van bedrijventerreinen in het dorp.
- Er is wel toekomst voor kleinschalige bedrijven (logistieke en grootschalige bedrijven passen hier niet goed).

Duurzaamheid

- Gemeente werkt samen met inwoners aan een duurzaam Reeuwijk-Brug.
- Voorkeur voor zonnepanelen op daken en als onderdeel van de infrastructuur (bijvoorbeeld in fietspaden en geluidswallen).
- Stimuleren van gezamenlijke energie-initiatieven in het dorp, zoals een energie-coöperatie.

Voorzieningen

- Winkelen in Reeuwijk-Brug: een diverser winkelaanbod.
- Gevarieerde sport- en spelaanleidingen in de wijken.
- Ontmoetingsplekken voor ouderen en jongeren en een gemeenteloket.

Toerisme en recreatie

- Toerisme en recreatie bij de plassen in balans met de leefbaarheid (overlast beperken in en rondom het dorp).
- Verder in gesprek over een vaarverbinding tussen het plassengebied en de Oude Rijn, de meningen hierover zijn verdeeld.

Elk gebied een eigen aanpak

Groen, natuur en openbare ruimte

- Zuinig op de plassen en de polders: behouden van groen en natuur.
- Verdere vergroening in en rond het dorp door gemeente én inwoners; groen op maat.
- Nette openbare ruimte (beter onderhoud en tegengaan zwerfafval).
- Beperken van de verkeersoverlast en verbeteren van de verkeersveiligheid en fietsvoorzieningen (waaronder fietspaden).

Samen werken aan het dorp

- Als gemeente en dorp samen aan de slag met initiatieven.
- Versterken van de burgerparticipatie, betere gelegenheid voor bewoners om mee te praten.

Voor het opstellen van de dorpsvisie is eind 2020 een dorpsenquête afgenomen. De enquête is (in nauwe samenwerking met de gemeente) gemaakt door de 'initiatiefgroep dorpsvisie': leden van de B.I.R. (Burgerinitiatief Reeuwijk), het Dorpsteam, ondernemers en winkeliers. Ongeveer 600 mensen hebben de enquête ingevuld. Ook heeft er een fotowedstrijd plaatsgevonden en een bijeenkomst in De Brug.

REEUWIJK-BRUG 2030 INWONERS OVER DE VISIE OP HET DORP

Duurzaamheid

- Gemeente werkt samen met inwoners aan een duurzaam Reeuwijk-Brug
- Voorkeur voor zonnepanelen op daken en als onderdeel van de infrastructuur (bijvoorbeeld in fietspaden en geluidswallen)
- Er is animo voor een gezamenlijke energie-coöperatie in het dorp

Winkelen

- Winkelen in Reeuwijk-Brug: wens voor een diverser winkelaanbod (met name kleding en huishoudelijke artikelen)
- Een uitgebreider sportaanbod in het dorp
- Ontmoetingsplekken voor ouderen en jongeren en een gemeenteloket

Toerisme en recreatie

- Toerisme en recreatie bij de plassen in balans met leefbaarheid (overlast beperken in en rondom het dorp)
- Verder in gesprek over een vaarverbinding tussen het plassengebied en de Oude Rijn

Groen, natuur en openbare ruimte

- Zuinig op de plassen en de polders: behouden van groen en natuur
- Vergroening in en rond het dorp door gemeente en inwoners
- Nette openbare ruimte (beter onderhoud en tegengaan zwerfafval)
- Beperken van de verkeersoverlast en verbeteren van de verkeersveiligheid en fietsvoorzieningen (waaronder fietspaden)

Samen werken aan het dorp

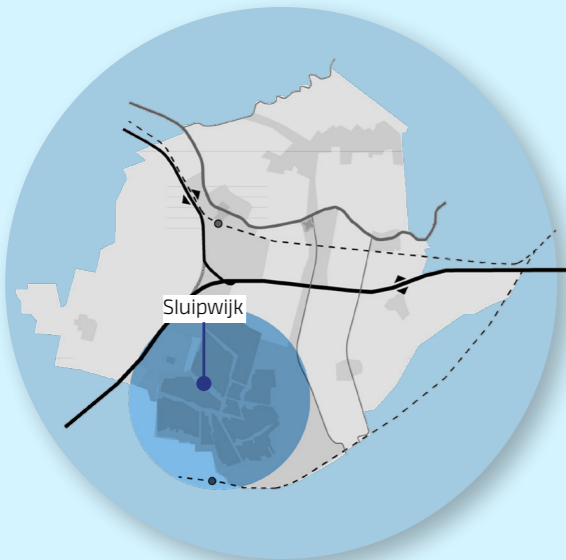
- Als gemeente en dorp samen aan de slag met initiatieven
- Meer gelegenheid om mee te praten (zoals een jaarlijks moment om als dorp van gedachten te wisselen)

Dromen voor het dorp

- Gezorgd te doen voor jongeren
- Groen, diverser winkelaanbod
- Behoud dorps karakter
- Veilig dorp en verkeer
- Groter, diverser bereikbaarheid
- Vergroening van het dorp
- Verduurzaming
- Beter vaarverbindingen
- Goede fiets- en wandelroutes
- Gebied wordt door gemeente
- Behoud groen/landchap
- Behoud oeverband
- Schone leefomgeving

SLUIPWIJK

Elk gebied een eigen aanpak

berekend op veel en zwaar verkeer. Veel inwoners vinden meer nieuwbouw in het plassengebied en polder Oukoop daarom niet wenselijk.

In 2030 telt Sluipwijk veel oudere bewoners. Deze blijven dan langer thuis wonen en zijn zelfredzaam door thuiszorg, toegang tot voorzieningen en sociale cohesie in de buurt (kerk, verenigingen of gemeente). Wanneer zelfstandig wonen niet meer kan, is er behoefte aan voldoende aanbod van seniorenwoningen of ouderenzorg in de gemeente. Ouderen, maar ook mindervaliden en kinderen, kunnen in Sluipwijk en het plassengebied veilig wandelen en fietsen.

Inwoners zijn zich in 2030 bewust hoe zij kunnen bijdragen aan duurzaam gebruik van energie. Het aardgasvrij maken van het plassengebied is een geleidelijk proces met bij voorkeur veel particulier initiatief. De overheid faciliteert de energietransitie in Sluipwijk.

Het dorp Sluipwijk ligt op een dijk tussen de Reeuwijkse plassen. Door eeuwenlange turfwinning heeft de voormalige landbouwgrond rond het dorp plaats gemaakt voor water. Tot het ontstaan van de plassen was Sluipwijk een gemeenschap van veenlieden; de inwoners leefden van de turfwinning.

Tot aan het einde van de negentiende eeuw was Sluipwijk een zelfstandige gemeente. Tegenwoordig is Sluipwijk onderdeel van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk en telt het dorp 360 inwoners en 179 huizen. De 19e-eeuwse hervormde kerk is een kenmerkend onderdeel van het dorpsgezicht.

Dorpsvisie Sluipwijk: rustig, landelijk dorp midden in de natuur

Zo kijken inwoners naar de toekomst van Sluipwijk:

In 2030 passen de huizen en andere gebouwen in Sluipwijk (nog steeds) goed bij het landelijke karakter. Er zijn voldoende doorzichten naar het omringende plassengebied en een deel van de kern is beschermd dorpsgezicht. De wegen op de slappe veengrond zijn niet

De wegen in dit gebied hebben in 2030 hun landelijke karakter behouden en hebben natuurrijke, goed onderhouden bermen. De inrichting van de wegen draagt bij aan een goede verkeersveiligheid. De openbare ruimte heeft een landelijk karakter met weinig verstoring door objecten en bebording. We beperken de lichthinder voor mens en natuur met behoud van veiligheid: licht waar het moet, donker waar het kan.

De Reeuwijkse Plassen zijn in 2030 bij uitstek een natuurgebied: recreatie in het gebied is gericht op rust en natuurbeleving. Ook is er dan een betere spreiding van recreanten over de gemeente. In 2030 is er in het plassengebied een beter onderscheid tussen recreatiegebied en natuurgebied. Hierdoor is de leefomgeving voor bijzondere dieren en planten verbeterd. Er is veel aandacht voor kennisdeling en educatie van eigenaren en recreanten. Hierdoor gaan recreanten ook zorgvuldiger om met de natuur.

Door samenwerking tussen grondeigenaren/stichtingen is er in 2030 meer aaneengesloten natuurgebied ontstaan. Beleid richt zich op de uitleg en invulling aan de status 'stiltegebied'. Ook is de waterkwaliteit verbeterd. Dit gebeurt door kennisdeling tussen experts van het Hoogheemraadschap en lokale experts met gebiedsspecifieke kennis. Het behoud van deze kennis is belangrijk. Het dorpssteam Sluipwijk stelt voor om onderzoeksresultaten beschikbaar te maken in een kenniscentrum.

TOEKOMSTVISIE SLUIPWIJK & PLASSENGEBIED

Het dorpssteam Sluipwijk & Plassengebied heeft deze visie opgesteld om een bijdrage te leveren aan de toekomstvisie van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

De inwonersenquête van juni 2020 (ruim 300 keer ingevuld) en de bijeenkomst in september waren de basis voor het maken van de visie Sluipwijk & Plassengebied. Zo hebben we samen met een grote groep inwoners nagedacht over de toekomst van dit bijzondere gebied. Hieronder leest u de belangrijkste punten:

- WONEN | CULTUUR-HISTORISCH ERFGOED**
In 2030 passen de huizen en andere gebouwen in Sluipwijk (nog steeds) goed bij het landelijke karakter. Er zijn voldoende doorzichten naar het omringende plassengebied en een deel van de kern is beschermd dorpsgezicht. De wegen op de slappe veengrond zijn niet berekend op veel en zwaar verkeer. Veel inwoners vinden meer nieuwbouw in het plassengebied en polder Oukoop daarom niet wenselijk.
- BESCHERMING NATUURGEBIEDEN**
Belangrijk zijn het Natura 2000 en waddengebied. In het plassengebied is in 2030 een beter onderscheid gemaakt tussen recreatiegebied en natuurgebied. Hierdoor is de leefomgeving voor bijzondere dieren en planten verbeterd. Er is veel aandacht voor kennisdeling en educatie van eigenaren en recreanten. Hierdoor gaan recreanten ook zorgvuldiger om met de natuur.
- SOCIAAL DOMEIN EN GEZONDHEID**
De gemiddelde leeftijd van bewoners is hoog. Bewoners blijven in 2030 langer thuis wonen en zelfredzaam door thuiszorg, toegang tot voorzieningen die zelfstandigheid onderhouden en sociale cohesie in de buurt (kerk, verenigingen of gemeente). Wanneer zelfstandig wonen niet meer kan, is er behoefte aan voldoende aanbod van seniorenwoningen of ouderenzorg.
- VERKEER & VEILIGHEID**
Wegen met landelijk karakter, die de oorspronkelijke smalle wegen, en de bermen worden in 2030 als natuur behoud. De inrichting van de wegen draagt bij aan een goede verkeersveiligheid met duidelijke passoverlijnen, doornatige bebording. Het onbepaaldheid tussen weggebruikers is dan minimaal. Het van technologische zelf-regulerend raaf. Zorg in de toekomst voor beter weggebruik en voorkomt verkeersongevallen.
- OPENBARE RUIMTE**
In 2030 hebben we een openbare ruimte met een landelijk karakter en minimale verstoring van objecten en bebording. De kern behoudt de landelijke voor mens en natuur met behoud van veiligheid. "Licht waar het moet, donker waar het kan". Er zijn meer onderhouden bermen met duidelijke vastgestelde vermaatschappij gebieden voor het onderhoud door de gemeente of door de grondeigenaar. Het licht richt zich op veiligheid en invulling aan de status stiltegebied een beschermd gebied in de natuur.
- RECREATIE & TOERISME**
In 2030 zien bewoners dat maatschappij zorgen voor goede balans tussen rust en recreatie in de kern van recreatie op meer bereikbaarheid en de familiewegen. De Reeuwijkse plassen worden gepresenteerd als natuurgebied, recreatie is gericht op rust en natuurbeleving. Ook is er dan een betere spreiding van recreanten over de gemeente, doordat andere kernen en het landschap ook aantrekkelijk zijn voor een route vanuit de Reeuwijkse Plassen.
- WATER**
In 2030 willen we graag een verbeterde waterkwaliteit op grond van normen passend bij het plassengebied. De normen zijn dan vastgesteld door actieve kennisdeling tussen experts van het Hoogheemraadschap en lokale experts met gebiedsspecifieke kennis. De bodem van deze kennis is belangrijk onderzocht en wordt in de toekomst beschikbaar in een centraal kenniscentrum.
- ENERGIE EN DUURZAAMHEID**
Bewoners zijn zich in 2030 bewust hoe zij kunnen bijdragen aan een duurzaam gebruik van energie. Aardgasvrij maken van het plassengebied is een geleidelijk proces met voorkeur bij particulier initiatief. De overheid faciliteert dit door gratis informatievoorziening en aanpassing van de energie-infrastructure.

De visie staat gepubliceerd op:

Het dorpssteam Sluipwijk & Plassengebied heeft deze dorpsvisie opgesteld om een bijdrage te leveren aan de toekomstvisie van de gemeente. De dorpsenquête van juni 2020 (ruim 300 keer ingevuld) en een bijeenkomst in De Brug (september 2020) waren de basis voor het maken van de visie Sluipwijk & Plassengebied. Zo is samen met een grote groep inwoners nagedacht over de toekomst van dit bijzondere gebied.

